

ÚJ MŰVÉSZET 2012. 11. - Könyvismertető 49. oldal Láng Eszter A képi rögzítés új médiuma Szombathy Bálint: A magyar elektrográfia rövid története

Zsubori Ervin: Szárnyasoltár, 1992.

Mindössze néhány évtized telt el azóta, hogy a képi rögzítés grafikai eszköztára forradalmian új, elektromos képalkotó eszközökkel bővült, s ezzel együtt új alkotói módszerek születtek. A magyar elektrográfia eredményeit 2008-ban már több részes, ciklikus kiállítás foglalta össze, bizonyítva hogy a hazai alkotók felzárkóztak a műfaj nemzetközi élvonalbeli képviselőihez, sőt, a képzőművészeti képzésben külön szak vagy szakirány lett – hívja fel a figyelmet Szombathy Bálint legújabb könyvében, mely a hazai elektrográfia mintegy negyedévszázados történetét vázolja fel.

A szerző a nemzetközi előzményekből kiindulva dolgozza fel az új műfaj magyarországi recepcióját, befogadását és elterjedését. A konceptuális művészek már a 70-es évektől kezdve használtak fénymásolatokat alkotásaik dokumentálására: „m(M)inden a másolás lehetőségének és fontosságának felismeréséből született, valahol az undergroundban, a művészet peremén, a szubkultúrában” (2. o.), a gépek szabálytalan működtetéséből. Magyarországon is a mail art és a konceptualizmus alkotói ismerték fel először a fénymásoló készülékben az új képzőművészeti eszköz lehetőségét (Tóth Gábor, Tót Endre, Szirányi István, Halbauer Ede, Galántai György, Vadász György, a Vajdaságban pedig Szombathy Bálint).

A következő etap az Árnýékkötők nemzedékéhez fűződik, az első olyan csoportosuláshoz, amelynek alapítói (Dárdai Zsuzsa, Saxon-Szász János, Tenke István és Zsubori Ervin, 1989) „azon első hazai alkotók közé tartoztak, akik már akkor felismerték a számítógépben rejlő digitális képmegmunkálási lehetőségek korszakos jelentőségét, amikor ez az eszköz még nem volt tömegesen elérhető az országban” – mutat rá a szerző – „új etalonokat állítva fel a magyar grafikai művészetben” (7. o.). A 2001-ben alakult Magyar Elektrográfiai Társaság aztán „végérvényesen kivívta az elektrográfia hazai ügyét” (uo.). Szombathy bemutatja e két társaság tevékenységét, úttörő munkáját és azt a szakirodalmi munkásságot is, amellyel megalapozták a műfaj elméletét (az Árnýékkötők alkotóin túl Bohár András, a Franciaországban élő Joseph Kadar, Pernecky Géza, a MET-hez csatlakozó N. Mészáros Júlia és mások).

Képet kaphatunk a műfajhoz kapcsolódó elméleti reflexiókról és kiadványokról, a nyugati országok művészeivel folytatott együttműködésről, a műtípusokról, a fogalmak alakulásáról, az eddig elért eredményekről is, megemlítve azokat a művészettörténészeket is, akik a 2000-es években a műfajról a szervezethez nem tartozó, független szakemberekként cikkeztek (Bordács Andrea, Hemrik László, Kováts Borbála, Muladi Brigitta, Szeifert Judit). Végül rövid jellemzést ad Szombathy néhány, a műfaj kialakításában jelentős szerepet játszó alkotó művészetéről is (pl. Halbauer Ede, Herendi Péter, Daradics Árpád, HAász Ágnes, Detvay Jenő, Batai Sándor, Bohár András, Koroknai Zsolt, Pál Csaba).

A könyvnek szerves része az a jelentős, fekete-fehér és színes képanyag, amely vizuálisan ad ízelítőt a műfaj hazai fejlődéstörténetéről. A könyvet Tellér Mária tervezte és a Szigetvári Kultúr- és Zöldzóna Egyesület jelentette meg Bátai Sándor szerkesztésében, magyar és angol szöveggel.

49.oldal

újművészet 2012 11